

Lidership

LIGJERUES: BUTRINT **BATALLI**

Lidership Përmbajtja

Lidership;

|

- ▶ *Lidershipi dhe ndeshkimi;*
- ▶ *Sjellja e Lidershipit ne raport me Shpërblimin dhe dënimin*

*Lidershipi dhe ndeshkimi;
Stili autokratik
SJELLJA E LIDERSHIPI ne raport me
Shpërblimin dhe dënimin*

Ligji mbi Efektin Përshkrimi

- ▶ Një sjellje e veçantë do të rritet në frekuencë në qoftë se ajo është ndjekur nga një shpërblim.
- ▶ Konkluzion: një sjellje e cila nuk është pasuar nga një shpërblim (ose pasohet nga një ndëshkim) do të ulet në frekuencë.

Stili autokratik

Përshkrimi

- ▶ Punonjësit nën stilin autokratik të udhëheqjes pritet të ndjekin urdhrat e menaxherëve të tyre, edhe nëse ata nuk pajtohen apo nuk marrin asnjë shpjegim.
- ▶ Në mënyrë që të motivojmë punonjësit, menaxherët shpesh do të praktikojnë një set të shpërblimeve dhe ndëshkimeve që janë mjaft të strukturuar.
- ▶ Stili autokratik i lidershipi ka rënë në popullaritet gjatë viteve, pasi që është konsideruar nga shumë njerëz të jetë një stil pak i dëshirueshm.

Lidershipi Transakcional

- ▶ Kjo është e ngjashme me stilin autokratik, por jo aq ekstrem, edhe pse udhëheqësit transakcional, si udhëheqësit autokratike, janë të drejtpërdrejtë dhe dominues dhe shpenzojnë një pjesë të madhe të kohës duke u thënë të tjerëve se çfarë pritet prej tyre.
- ▶ Liderët e transakcioneve janë shumë të zakonshme në bizneset ku njerëzit marrin shpërblime të tilla si bonuese, trajnime apo kohë të lirë në qoftë se ata do tregojnë performancë të mirë.

Lidershipi Transakcional

- ▶ Liderët e transaksioneve përdorin shpërblime dhe dënime konvencionale për të fituar mbështetjen e ekipit të tyre. Ata krijojnë struktura të qarta ku është e qartë se çfarë kërkohet prej ekipit dhe çfarë stimuj ata do të marrin në qoftë se ata ndjekin urdhrat (paga, përfitime, promovim apo falënderim).
- ▶ Anëtarët e ekipit që kryejnë në mënyrë adekuate apo përmbushin qëllimet do të shpërblehen duke përfituar në interesin e tyre. Ata të cilët nuk performojnë apo nuk përmbushin standardet e kërkuara do të dënohet nga udhëheqësit përmes "menaxhimit nga parimi i përjashtimit", ku, në vend se të shpërblehet puna, ata do të marrin masa korigjuese ndaj atyre që nuk punojnë sipas standardeve të kërkuara.

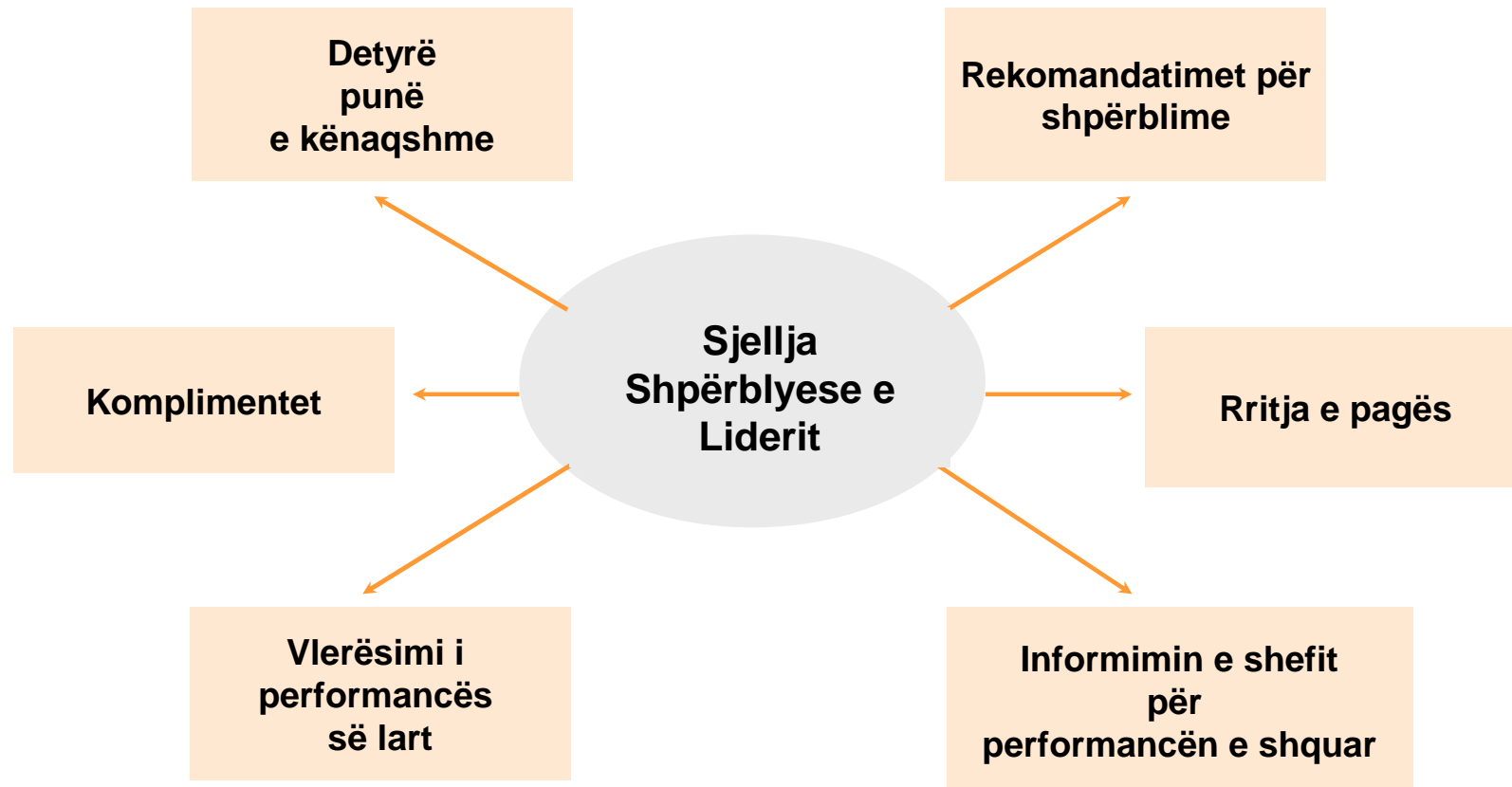
Lidershipi transakcional vs. transformues

- ▶ Burns diferencoi lidershipin transakcional nga lidershipi transformues.
- ▶ Lidershipi transakcional ka të bëj me një numër të madh të formave të lidershipit që janë të përqendruar në shkëmbim në mes liderit dhe vartësve/pasuesve/punonjësve. Politikanët që marrin vota duke premtuar se nuk do të ketë tatime dhe taksa të reja janë shembull tipik të lidershipit transakcional. Ngjashëm, menaxherët që u ofrojnë bonuse apo avancime punonjësve nëse tejkalojnë normat e përcaktuara janë gjithashtu shembull për lidership transakcional.

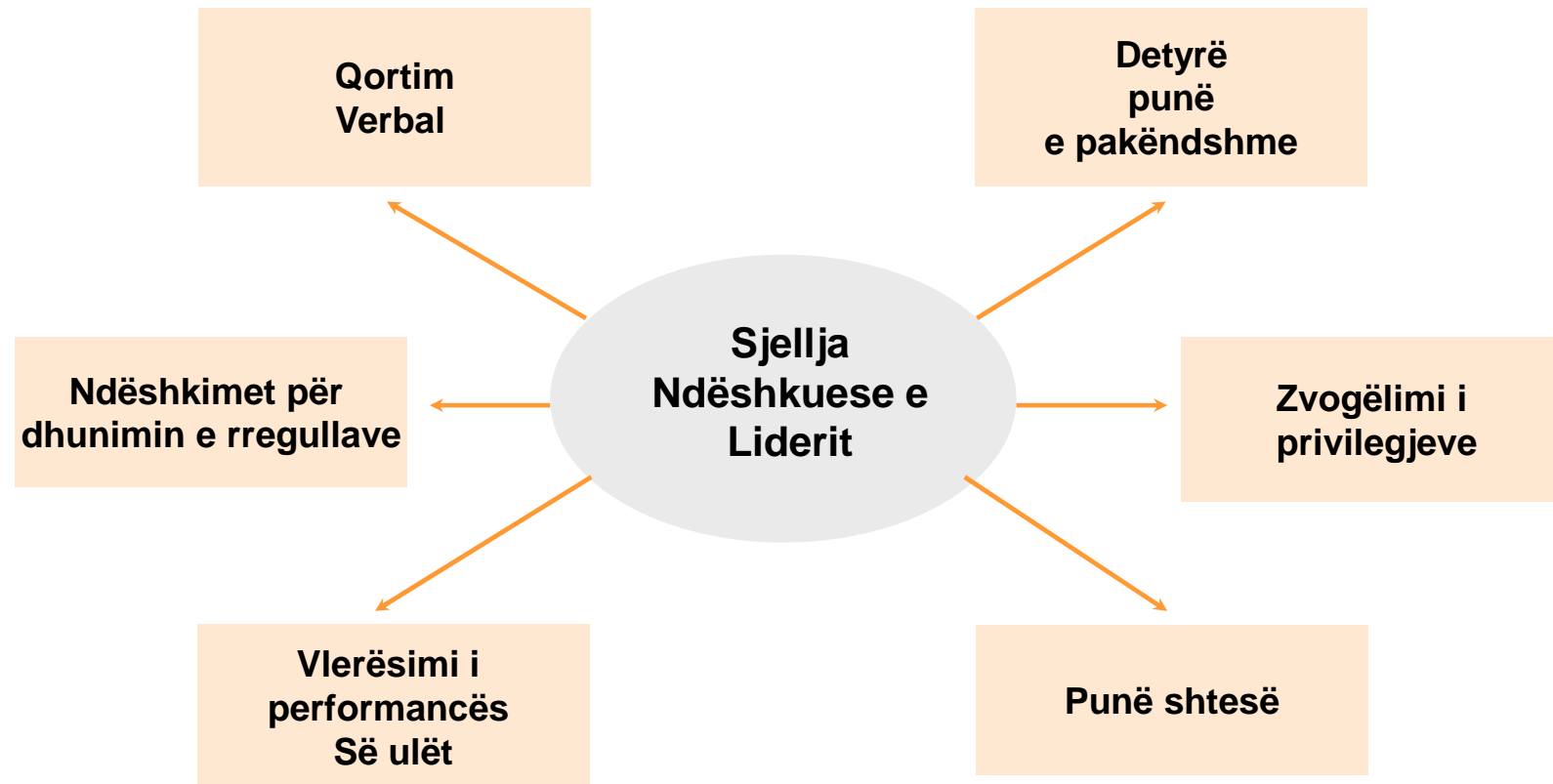

Llojet e Liderëve – Sjellja Shpërblyese

Llojet e Liderëve – Sjellja Ndëshkuese

Procesi i këmbimit social

- ▶ Përdorimi i shpërblimeve dhe dënimeve nga një udhëheqës ka qenë përshkruar si një proces i shkëmbimit social ndërmjet udhëheqësit dhe varësit/tpasuesit.
- ▶ Lideri kërkon sjellje të caktuar nga një pasues, të tilla si *të qenit i pranishëm, një vend të pastër të punës, përgjegjshmëri, apo performancë të mirë.*

Procesi i këmbimit social

vazhdim

- ▶ Lideri gjithashtu kontrollon disa elemente të caktuara që pasuesit ose duan (shpërblime), ose do të dojnë për të shmangur (dënimin).
- ▶ Për sa kohë që të dy perceptojnë kontratën si të drejtë dhe përfitimet për çdo palë që peshojnë më shumë se shpenzimet e tyre, ata do të prirën të kenë një marrëdhënie reciprokisht të kënaqshme dhe produktive.

Shpërblime dhe Dënimet të kushtëzuara

- ▶ Shpërblimet dhe dënimet duhet të jenë të kushtëzuara në sjelljen e pasuesit.
- ▶ Bërja e pasuesëve të vetëdijshëm për këtë kushtëzim lejon pasuesin të përqëndrojë përpjekjet për përsëritjen e sjelljes ose performancën positive për të marrë shpërblimin përsëri.
- ▶ Kur lideri shpreh pakënaqësinë me pjesëmarrjen dhe performancën e dobët të pasuesit dhe thekson se përsëritja e pjesëmarrjes dhe performancës së dobët do të rezultojë në shkarkimin e pasuesit, pasuesi tani ka njohuri të nevojshme për të shmangur dënimin e mëtejshëm.

Shembuj të asaj që shpresohet për kundrejt Çfarë shpesh shpërblehet

Çfarë është shpresuar për

Punë cilësore
Zgjidhje të qëndrueshme
Kreativiteti
Bashkëpunimi
Thjeshtësimi
Marrja e rrezikut

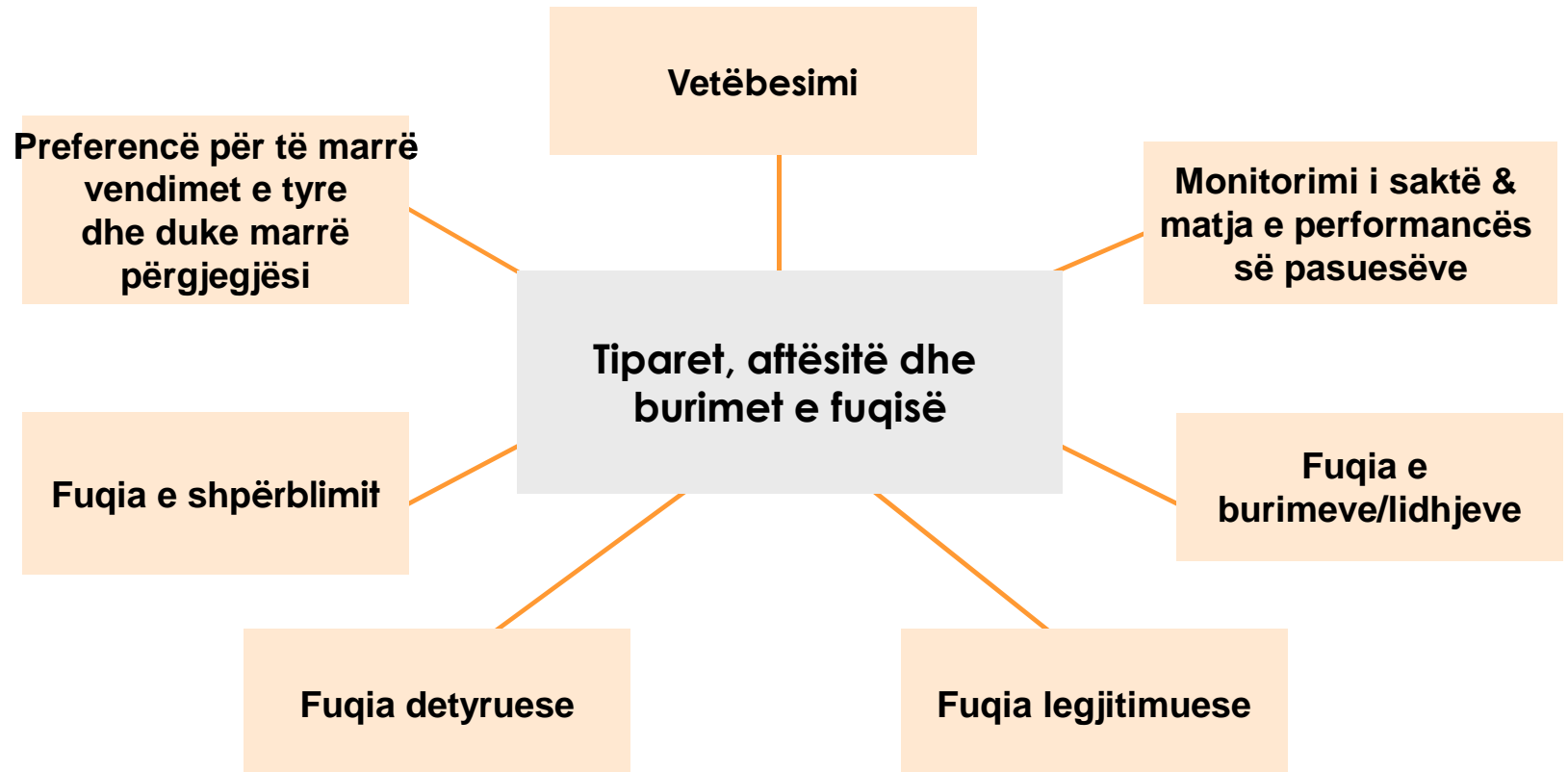
Çfarë shpërblehet

Puna e shpejtë
Korrigjimet e shpejta
Konformiteti
Agresioni
Ndërlikimi
Shmangja e rrezikut

Tiparet, aftësitë dhe burimet e fuqisë që ndihmojnë një Udhëheqës

Tiparet, aftësitë dhe burimet e fuqisë që ndihmojnë një Lider që Efektivisht të përdori shpërblimet dhe dënimet

Efektet kryesore të Shpërblimeve dhe Dënimeve të kushtëzuara të Liderit

Përfitimet për Pasuesit

- performanca e përmirësuar
- pajtueshmëri me kërkesat
- kënaqshmëri me mbikëqyrje
- përkushtimi për ndërmarrjen
- qartësi detyrash dhe përgjegjësish

Përfitimet për Ekipin apo Ndermarrjen

- Produktivitet i përmirësuar
- Rritje të entuziazmit
- Kohezion

Përmirësues të Sjelljeve Shpërblyese dhe Ndëshkuese të Liderit

KARAKTERISTIKAT E PASUESIT & GRUPIT

- Pasuesit janë anëtarë të grupit punues koheziv me norma pozitive të performancës
- Shpërblimet janë vlerësuar dhe pritur nga pasuesit

Faktoret e Situates që Përmirësojnë sjelljet Shpërblyese dhe Ndëshkuese të Liderit

KARAKTERISTIKAT E DETYRAVE

- Masa të sakta të performancës në mënyrë të qartë shpjeguar tek pasuesit
- Performanca e përcaktuar kryesisht nga aftësitë dhe përpjekjet
- Shpërblime të prekshme të shpërndara në mënyrë të drejtë dhe me kohë
- Larmi të madhe të detyrave

KARAKTERISTIKAT E LIDERIT

- Kontrolli i liderit mbi shpërblime të rëndësishme që pasuesit vlerësojnë
- Lideri punon në nivel të lartë të organizatës dhe / ose ka status të lartë
- Lideri i njohur si ekspert në detyrat e pasuesit

Neutralizues të Sjelljeve Shpërblyese dhe Ndëshkuese të Liderit

KARAKTERISTIKAT E PASUESIT

- Indifferenca sa i përket shpërblimeve të organizatës
- Vështron tjerët që nuk i binden liderit

Faktoret e Situates që Neutralizojnë sjelljet Shpërblyese dhe Ndëshkuese të Liderit

KARAKTERISTIKAT E DETYRAVE

- Autonomia në punë
- Deyra përmbushëse
- Distanca hapsinore në mes të liderit dhe pasuesëve

KARAKTERISTIKAT E GRUPIT & LIDERIT

- Grupe kohezive të punës me norma
- anti-lider
- Standardizim organizativ I nivelit të lartë

FAKTORET E SITUATES QE RRISIN EFIKASITETIN E LIDERIT

Stimuluesit

- Shpërblime të prekshme janë të shpërndara në mënyrë të drejtë, në kohën e duhur, dhe të kushtëzuar
- Lideri kontrollon shpërblime të rëndësishme që janë vlerësuar dhe / ose të pritura nga pasuesit
- Lideri punon në një nivel të lartë në ndërmarrje
- Masat e sakta të performancës janë përdorur dhe shpjegohen në mënyrë të qartë
- Performanca është e vendosur nga aftësitë dhe përpjekja
- Lideri është i njohur si ekspert në detyrat e pasuesit
- Grupi punues koheziv me norma pozitive të performancës

Zëvendësuesit

- Shkallë të lartë e profesionalizmit të pasuesve
- Vitet e shkollimit dhe përvojës së punës nga ana e pasuesve
- Detyrat kryesore të kënaqshme
- Indiferenca ndaj shpërblimeve organizative
- Grup formal apo sistem shpërblimi organizativ

PJESEMARRJA E LIDERIT

- Dhënia e komplimenteve dhe njohja
- Dhënia e detyrave të kënaqshme për punë
- Rekomandimi i çmimeve dhe promovimeve
- Rritja e pagave
- Dhënia e qortimeve dhe kritika
- Dhënia e detyrave të pakëndshme të punës
- Reduktimi privilegje ose duke i dhënë punë shtesë
- Dhënia e vlerësimeve të performancës së ulët dhe degradimet

REAGIMET PSIKOLOGJIKE TE PASUESVE / EKIPIT

- Kënaqshmëria e nevojave për njohjen, vetë-respekt, arritje, dhe siguri
- Qartësi në role dhe përgjegjësi
- Kënaqshmëri me punën dhe mbikqyrësin
- Përkushtimi për organizatën

SJELLJA E PASUESVE DHE REZULTATET

- Rritja e performancës dhe produktivitetit
- Cilësia e vendimeve
- Zhvillimi i potencialit të pasuesëve
- Konsumim i Kohës, të shtrenjta, rezistenca e mundur

Modeli i Procesit i Sjelljes Shpërblyese dhe ndëshkuese të Liderit.

FAKTORET E SITUATES QE ZVOGELOJNE EFIKASITETIN E LIDERIT

Neutralizuesit

- Distanca hapësinore në mes të liderit dhe pasuesve
- Autonomia në punë e pasuesit
- Detyrat thelbësore të kënaqshme
- Indiferenca ndaj shpërblimeve organizative
- Ekzistenca e grupeve kohezive të punës me normat anti-lider

Avantazhet dhe disavantazhet e Leadershipit Transakcional

20

vazhdim

Avantazhet

- Udhëheqësi aktivisht monitoron punën dhe performancën e çdo individi.
- Njerëzit janë të motivuar duke u shpërblyer për tejkalimin e pritjeve.
- Ka një zinxhir të qartë komandues.
- Sistemet formale të disiplinës janë në vend.
- Ekipi është plotësisht i përgjegjshme për veprimet e tij dhe do të dënohet për dështim.
- Siguron që puna rutinë është bërë në mënyrë të besueshme.

Disavantazhet

- Liderët priren të jenë të orientuara në veprime dhe të përqëndrohet në detyrat afatshkurtra.
- Anëtarët e ekipit nuk mund të marrin kënaqësinë e punës për shkak të praktikës se shpërblit dhe dënimit.
- Ka kufizime serioze për punë të bazuar në dije apo kreativitet, por mbetet një stil i përbashkët në shumë organizata.
- Anëtarët e Ekipit bëjnë pikërisht atë që menaxheri u thot atyre për të bërë dhe nuk kanë asnjë autoritet.
- Ekipi nuk mund të ketë burime apo aftësinë për të kryer një detyrë.
- Stili supozon se njerëzit janë të motivuar nga paratë dhe jo nga faktorë emocionale dhe sociale.
- Udhëheqësi mund të manipulojnë të tjerët për tu angazhuar në praktika joetike ose të pamoralshme dhe të kontrollojnë të tjerët për përfitimin e tyre personal.
- Krijon një mjedis të pushtetit

Përgatiti: Butrint BATALLI

Email: butrint@inovaconsulting.eu

butrint.batalli@universitetiaab.com